

17.12.2020

Hr Tanel Ehrpais
RMK Läänemaa metskonna metsaülem
tanel.ehrpais@rmk.ee

MTÜ Roheline Läänemaa ettepanekud Herjava KAH alade metsade majandamise kavasse.

RMK Herjava projektist loeme: *“Herjava ümbruses asub RMK hallatavat metsamaad 123 ha. Sellest 9 % asub looduskaitse rangeimas vööndis, kus mitte mingit metsa majandamist ei toimu. ca 1 % on metsad, mille RMK on oma otsusega arvanud majandamisest välja. 78% on majandatavad metsad, kus metsa kasvatamine ja uuendamine toimub arvestades seadustest ja säästva metsamajandamise sertifikaatidest tulenevate piirangutega. Kavaga hõlmatud metsade pindala on kokku 123 ha. Nendes metsades on peamiselt kolm puuliiki: mänd, kask ja lepp. Arvestades majanduspiirangutega ja majandatava metsa vanuselist ja puuliigilist koosseisu ning kasvutingimusi, on Herjava ümbruses kasvavate riigimetsade uuendamiseks vaja teha lähema 10 aasta jooksul lageraieid kokku 32 ha (tabel 2), mis moodustab 50 % täna raieküpsete metsade pindalast. Lageraie korral raiutakse langilt ühe aasta jooksul kõik puud, välja arvatud säilikuud, mis toetavad elurikkust ja ka looduslikku uuenemist kohapealse seemnega.”*

Tegemist on endiste karjamaadega, veidi kõrgematel küngastel (endistel laiukestel) on kasvanud kivide vahel ka puud ja jõudsid areneda puisrohumaad. Pärast II maailmasõda on alad järk-järgult majandamisest välja jäänud ja kattunud loodusliku uuendusega. Ilmselt ei ole nendel aladel kunagi varem metsa kasvanud ja spontaanselt endistele karjamaadele kasvavat metsa võib käsitleda natura tüübina esikmetsad (vt Anneli Palo artikkel Eesti Looduses paar aastat tagasi). Looduslikult kasvaks neile kohtadele kas sanglepik (märjad maad) või sinilille-segamets (kuivad, kivised paigad, algul männik, hiljem lehtpuude ja kuusega segamets), kohati ehk ka naadi kkt (saar, tamm, alusmetsas vähe kuuske). Metsastamine kase, sanglepa ja haavaga, jättes kasvama looduslikult sinna levinud laialehised puud, on üsna kasvukohaomane.

Võttes arvesse et,

- Tegemist on metsadega, mis on osa Silma poolsaare looduslikust metsamassiivist, suures osas asetsevad ka Silma LKA sihtkaitsevööndis.
- Läheduses asub merikotka pesa.
- Tegemist on KAH alaga Herjava küla ümber.
- Tegu on maakerkealaga, raied tekitavad väga sügavaid rööpaid savises pinnases ja esimestel aastatel on oodata väga märga pinnast, mis võib takistada metsa uuenemist.

MTÜ Roheline Läänemaa on RMK raieplaanide kohta küsinud arvamust TÜ teadlaselt Anneli Palolt, kes on ka Silma LKA Natura elupaikade inventeerija olnud. Võttes arvesse Anneli Palo arvamust ja **MTÜ Roheline Läänemaa** poolt kogutud informatsiooni **palub** MTÜ Roheline Läänemaa RMK-l tõsiselt kaaluda kogu seda poolsaart **mitte majandada ja jätta metsamassiiv refuugiumiks ulukitele ja muule elustikule**. See ala on väga sobiv eluala kõiksugu sõralistele, samuti iseloomustab ala väga mitmekesine linnustik, sest kõrvuti on erinevad rannikukooslused ja heterogeense koosseisu ning vanusega metsad.

Kui RMK siiski kavatseb jätkata raieplaanidega, siis teeb MTÜ Roheline Läänemaa tuginedes Anneli Palo sisendile järgnevad ettepanekud:

- **Mitte teha lageraiet otse sihtkaitsevööndi piiri peal.**

Elupaikade direktiivi kehtiv juhend C-33: 4.3. SEOS ARTIKLI 6 LÕIGETE 2 JA 3 VAHEL Artikli 6 lõiked 2 ja 3 ON MÕLEMAD MÕELDUD SELLEKS, ET HOIDA ÄRA IGASUGUNE KAHJULIK MÕJU KAITSEALALE.

Artikli 6 lõike 2 puhul on eesmärk VÄLTIDA „halvenemist ning [—] häirimist“. Artikli 6 lõike 3 puhul on eesmärk vältida selliste kavade ja projektide elluviimise lubamist, mis võivad avaldada „asjaomase ala terviklikkusele negatiivset mõju“.

TULEKS SIISKI MEELES PIDADA, ET ARTIKLI 6 LÕIKE 2 SÄTTED ON KAITSEALADE SUHTES KOHALDATAVAD ALATI, kuid artikli 6 lõike 3 sätted muutuvad kohaldatavaks siis, kui tehakse ettepanek kava või projekti kohta, mis võib avaldada alale olulist mõju.

Seda on kinnitanud Euroopa Kohus (otsus kohtuasjas C-127/02, punktid 35–37): „asjaolu, et kavale või projektile antakse luba loodusdirektiivi artikli 6 lõikes 3 sätestatud menetluse kohaselt, muudab tarbetuks nimetatud artikli lõikes 2 sätestatud üldise kaitsekohustuse samaaegse kohaldamise, kui tegemist on nimetatud kava või projektiga silmas peetud ala mõjutamisega“. Loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 alusel kavale või projektile antud loa eelduseks on tingimata, et kava või projekti loetakse selliseks, mis ei avalda asjaomase ala terviklikkusele negatiivset mõju ega või seetõttu kaasa tuua olulist halvenemist või häirimist nimetatud artikli lõike 2 tähenduses. Artikli 6 lõiget 3 ei kohaldata sellise tegevuse suhtes, mille teostamiseks oli vaja luba, kuid mida teostati ilma loata ja seega ebaseaduslikult. Samas võidakse sellise tegevuse tulemusena rikkuda artikli 6 lõiget 2 ja liikmesriik on kohustatud tegutsema selle sätte kohaselt (otsus kohtuasjas C-504/14).

Lageraie on väga suur muutus merikotkale ja kogu elustikule. Ettepanek on SKV piirist nii kaugele kui võimalik jätta alles looduslik järelkasv ja II rinde puid, sisuliselt teha niisugust raiet, kus nopitakse välja majanduslikku tulu andvaid puid jättes võimalikult palju looduslikku taimkatet alles. Täna tehnikat ja võimalusi arvestades võiks olla võimalik rajada üks nn läbisõidutee umbes 20m kaugusele SKV piirist ja siis sealt kahelt poolt noppida kergelt kättesaadavaid puid, seejärel SKV piirist 60m kauguselt võib juba natuke julgemalt SKV poole sisse sõita ja midagi välja võtta ja siis selline üleminekutsoon, kust alates võib juba enam-vähem loomulikku lageraiet teha, peaks tekkima umbes 100m kaugusele. Eks selles piirkonnas tuleb arvestada maapinna loodusliku reljeefiga ka. Kuski on sood-lombid, kuski väikesed kõrgendikud. Nii et mõte on selles, et SKV-le täienduseks jääks selles servas siiski puittaimi ja alusmetsa püsti nii palju kui võimalik ja ka uuenemisel-uuendamisel arvestataks looduslikult sinna kujuneva puistu koosseisuga, s.t. mingi segapuistu, kus domineerivad kas sanglepad või männid/kased/haavad, seas teisi puid.

- **Säilitada pärandkoosluse elemendid**

Kogu muul alal tuleb säilitada põhirindest vanemate pikaajaliste puude ja endiste pärandkoosluste elementide (üle 70-80 aasta vanad harunenud männid, sanglepad, tammed, vahtrad, elusad/surnud saaresalud (saarepuidul kasvavad igasugu samblad), üle 150cm läbimõõduga sarapuupõõsad, puukujulised kadakad, metsikud ja mets-õunapuud jmt, et tagada seeläbi ka endiste puiskarjamaapuude peal olevate põlisemate samblikute ja seente säilimine.

Lugupidamisega,

Miranda Klaij
MTÜ Roheline Läänemaa
Juhatuse liige